

Pension Hond

EHBO

Zen4AllDogs Academie BeNe ©

Auteur: Krisje Moens

Disclaimer

Copyright © - Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Bij misbruik worden er gerechtelijke stappen ondernomen.

INHOUDSOPGAVE

.....	1
EHBO	7
<i>Nuttige tips</i>	<i>7</i>
<i>Wanneer ga je naar een dierenarts?.....</i>	<i>8</i>
<i>Wat zit er in een EHBO-koffer?</i>	<i>9</i>
<i>Belangrijke stappen in een noodsituatie</i>	<i>11</i>
<i>Veiligheid van mens en dier.....</i>	<i>11</i>
<i>Indeling</i>	<i>12</i>
<i>SPAR onderzoek en Capillary refill time</i>	<i>13</i>
Slijmvliezen	13
Pols	14
Ademhaling.....	14
Reflexen.....	15
<i>Hoe voer je een CRASH behandeling uit.....</i>	<i>15</i>
Circulatie.....	17
Respiratie.....	18
Arteriële bloedingen.....	20
Shock	21
Hersenverschijnselen.....	21
<i>Gedrag van een gewonde hond</i>	<i>22</i>
Fixeren	23
EHBO muilkorf	24
<i>Heimlich manoeuvre</i>	<i>26</i>
<i>Bloedingen</i>	<i>27</i>
Slagaders (arterie)	28
Aders (vene)	28

Haarvaten (capillair)	29
<i>Plaats van het bloedverlies</i>	<i>29</i>
Uitwendige bloeding.....	29
Inwendige bloeding	30
<i>Eerste hulp bij bloedingen</i>	<i>30</i>
Vingers.....	31
Drukverband.....	31
Drukpunten.....	32
Tourniquet.....	33
Neusbloeding.....	33
Bloedende nagel.....	35
<i>Samenvatting:.....</i>	<i>36</i>
<i>Wonden.....</i>	<i>37</i>
Kleine wonden	37
Schaafwonden	38
Scheurwonden.....	39
Snijwonden	40
Steekwonden.....	40
Bijt wonden	41
Oogwonden	42
<i>Brandwonden.....</i>	<i>43</i>
Oppervlakkige brandwonden	44
Diepe brandwonden	44
Symptomen van ene brandwonde	45
eerste hulp.....	45
Brandwonden door chemicaliën	47
Zonnebrand	48
<i>Botbreuken.....</i>	<i>49</i>
Symptomen	49
Eerste hulp.....	49

<i>Transporteren van een spoedpatiënt</i>	51
Dieren die zelf kunnen lopen.....	51
Dieren die niet zelf kunnen lopen.....	52
Brancard	53
<i>Tempertatuur</i>	55
<i>Onderkoeling</i>	55
Tekenen van onderkoeling	56
Behandeling bij onderkoeling.....	56
<i>Bevriezing</i>	58
<i>Overhitting</i>	60
Hoe herken je een oververhitting?.....	60
Een oververhitting voorkomen:.....	62
<i>Dehydratatie</i>	63
<i>Uitdroging behandelen</i>	64
<i>Verdrinking</i>	65
<i>Vergiftiging</i>	66
<i>Braken en diarree</i>	67
Braken.....	67
Diarree	69
<i>Reisziekte & vakantie checklist</i>	71
Symptomen van reisziekte	71
Tips tijdens de autorit.....	72
Medicatie tegen reisziekte	73
<i>Maagtorsie</i>	74
<i>Insectenbeten</i>	76
Bijen- of wespensteek	76
Tekenbeet.....	76

<i>Verbandleer</i>	77
wondverband.....	77
Hoofdverband.....	77
Pootverband	78
Staartverband	79

EHBO

Eerste Hulp (E.H.B.O.) bieden bij ongevallen is bedoeld om het leven van de hond te redden, zijn lijden te verlichten, de pijn te verzachten en/of om te voorkomen dat de verwonding(en) erger word(en). Bovendien moet je er voor zorgen dat het dier zo snel mogelijk naar een dierenarts (D.A) kan vervoerd worden (indien nodig), zonder dat je jezelf of het dier in gevaar brengt.

NUTTIGE TIPS

Zet volgende nummers standaard in je mobiel als snel-bel nummer:

- Dierenarts
- Dierenkliniek
- Antigifcentrum (ook voor dieren)

In geval van vergiftiging in België bel Antigifcentrum: 070 245 245 (24/7)

In geval van vergiftiging in Nederland bel NVIC 030 274 8888 (24/7)

WANNEER GA JE NAAR EEN DIERENARTS?

Een bezoek aan een dierenarts is altijd nuttig als we onzeker zijn.

In volgende omstandigheden ga je zeker direct naar een dierenarts:

- Allergische reacties
- Zoals zwellingen rond het gezicht, of netelroos, meestal te zien op de buik.
- Oogletsels - ook de minder ernstige.
- Ademhalingsproblemen
- Chronische hoest, moeilijk ademen, acuut hoesten of overdreven kwijlen.
- Pijn
- Hijgen, zwakke ademhaling, verhoogde lichaamstemperatuur, lusteloosheid, rusteloosheid, gebrek aan eetlust, ...
- Bij vermoeden van vergiftiging
- Ook bij drinken van antivriest, rattenvergift of medicatie bedoeld voor mensen.
- Elke open en bloedende wond, of bij een beet van een dier.
- Een hond die flauwvalt of niet meer op zijn benen kan staan en zwalpt.
- Bij thermale belasting, te warm of te koud, ook al lijkt de hond hersteld te zijn.
- Trauma bij een auto-ongeval, ook al lijkt de hond het prima te stellen.
- Braken en diarree, zeker als hij op een uur twee tot drie keer gebrakt/diarree gehad heeft.
- Moeizame ademhaling
- Moeizaam stappen
- Een hond die terugdeinst of piept bij aanraking
- Iets dat uit de mond van de hond hangt (koord of dergelijke), dit kan rond de ingewanden draaien.

WAT ZIT ER IN EEN EHBO-KOFFER?

Laat ons hopen dat je het nooit nodig zal hebben, maar indien je voorbereid bent, kan je levens redden. Ongelukken gebeuren, bij honden, dieren en mensen. Het is een goed idee om een EHBO kist voor Honden te hebben.

Zorg dat je alle materialen bijeen hebt en zoek dan een geschikte doos, (rode of heldere kleur) om alles overzichtelijk in te steken.

Vul je EHBO-kist direct terug aan na een interventie
Kijk je EHBO-kist elk jaar na en kijk de vervaldata na van alle producten

Inhoud

- Digitale thermometer (rectaal op te meten)
- Gel packs (gebruik warm & koud)
- Tape - waterproof
- Schaar met botte punten
- Spalken (kan krantenpapier zijn of rollen van keukenrol)
Bubble wrap om een spalk te maken
- Ontsmettingsdoekjes (alcohol)
- Contactlensvloeistof (om ogen te reinigen en wondjes te reinigen)
- Wattenstaafjes
- Katoenen watten (geen wattenbolletjes)
- Chloorhexine - milde antibacteriële zeep om wonden en huid te reinigen
- Grote steriele gazen (kunnen in twee gesneden worden indien nodig)
- Windels op rol
- Gaas op rol

- ORS water of fysiologisch water
(1 liter water met 9 gram keukenzout, opgelost) dit kan je geven aan honden die uitdrogingsverschijnselen hebben.
- Scheermesjes (wegwerp)
- Zelfklevende bandage (vetrap)
- Tang
- Pincet
- Muilkorf (of sjaal om er eentje te maken 'a la minute')
- Overlevingsdeken (alufolie)
- Elastische bandages
- Veiligheidsspelden
- Nageltang
- Non-steriel gaas
- Gewone pleisters
- Bachbloesem 'Rescue'
- Bloedstelpende watten
- Wegwerphandschoenen
- Zaklamp (reactie van de ogen & onderzoek van mond & oren)
- Product tegen het likken aan wonden
- Honing
- Fleece-deken
- Keukenzout

Je hangt een EHBO kist op een plaats die makkelijk te bereiken is voor volwassen personen, en zorgt dat er geen kinderen aan kunnen. Desnoods doe je de kist op slot en bewaar je de sleutel op een plaats die door iedereen gekend is.

BELANGRIJKE STAPPEN IN EEN NOODSITUATIE

VEILIGHEID VAN MENS EN DIER

Belangrijk is om de veiligheid van jezelf en het dier te verzekeren. Enkele tips die hierbij helpen:

Blijf kalm:

Dat is natuurlijk makkelijker gezegd dan gedaan, maar hoe rustiger jij zelf bent, hoe rustiger het dier kan blijven. Bovendien functioneren je eigen hersenen veel beter als je zelf rustig bent. Je kan dan de beste oplossingen bedenken voor het helpen van het dier.

Op het gevaar letten en veiligheid bieden:

Voorkom gevaarlijke situaties voor jezelf, de omgeving en de hond.

Bekijk de situatie goed en vervoer de hond, (alleen indien nodig) naar een veilige plek voor EHBO toe te dienen.

Schakel hiervoor eventueel omstaanders in en geef duidelijk instructies (bellen D.A., helpen om het dier naar een plek te dragen, verkeer omleiden,...)

Het slachtoffer geruststellen.

Zorgen voor deskundige hulp

Nagaan wat de hond mankeert en gerichte hulp bieden

Om de toestand van het dier vast te stellen doe je een snel SPAR- onderzoek (Slijmvliezen, pols, ademhaling, reflexen). Met deze gegevens kan je dierenarts goed informeren over de gezondheidsstatus van het dier. Ook kan je bepalen of het dier kan verplaatst worden of eerst stabiel moet gebracht worden of ter plekke moet behandeld worden (vb verband aanbrengen, EHBO muilkorf op,...)

Eerste hulp bieden

Indien nodig doe je een CRASH behandeling (Circulatie, respiratie, arteriële bloedingen, shock, hersenverschijnselen). Dit is een spoedbehandelplan dat volgt na het eerste onderzoek. Het CRASH behandelplan houdt in dat je de circulatie herstelt, vervolgens de ademhaling, de arteriële bloeding(en) stopt, de shock behandelt en tenslotte de hersenverschijnselen.

INDELING

Een spoedgeval kan worden ingedeeld in drie groepen

1. Levensbedreigende spoedgevallen.

Deze zijn spoedgevallen die onmiddellijk handelen vereisen door de eigenaar thuis of door een dierenartsassistent. Voorbeelden zijn bewusteloosheid, ernstige bloedingen, collaps met benauwdheid, of blauwe slijmvliezen, prolaps van de oogbol, ernstige brandwonden of vergiftiging.

2. Spoedgevallen die niet direct levensbedreigend zijn.

Onder de spoedgevallen die niet direct levensbedreigend zijn, vallen de patiënten die meteen worden behandeld bij de dierenarts maar waar de eigenaar thuis weinig of niets levensreddend aan hoeft te doen. Voorbeelden zijn lichte bloedingen, botbreuk of dislocatie, collaps, benauwdheid, open wonden en ernstig persen op de urine.

3. Lichte spoedgevallen.

Lichte spoedgevallen zijn de patiënten die naar de dierenarts gaan zodra er een afspraak kan gemaakt worden om de patiënt te behandelen. Uiteraard is dit zo snel mogelijk. Voorbeelden zijn abscessen, bloed in de urine, insectenbeten, kleine wonden, lichte kreupelheden en oppervlakkige brandwonden.

SPAR ONDERZOEK EN CAPILLARY REFILL TIME

SPAR staat voor:

- S** Slijmvliezen
- P** Pols
- A** Ademhaling
- R** Reflexen

SLIJMVLIEZEN

De gemakkelijkste slijmvliezen om te beoordelen zijn die van de mond. Gezonde slijmvliezen zijn vochtig, glimmend roze (tenzij een hond donkere gepigmenteerde slijmvliezen heeft) en bevatten geen beschadigingen of bloedingen.

De Cappillary Refill Time (CRT) wordt bepaald: Je doet dit door met je wijsvinger op de slijmvliezen van de kaak te drukken. Denk aan je eigen veiligheid bij een onbekende hond of een hond die pijn heeft; deze honden kunnen namelijk (pijn)agressie vertonen bij het benaderen. Door het drukken op het slijmvliez wordt het bloed uit de kleine haarvaatjes gedrukt, waardoor het slijmvlies er eventjes wit uitziet. Als de wijsvinger wordt verwijderd, dan zal het bloed terugstromen in de haarvaten en het slijmvlies weer mooi roze kleuren. Dit moet binnen de seconde gebeuren.

POLS

De pols wordt genomen in de lies, aan de liesslagader. De pols dient regelmatig te zijn en goed voelbaar. Een volwassen hond in rust heeft een polsslag van 60-120 slagen per minuut. Een opgewonden, ziek of gewond dier zal vaak een verhoogde polsslag hebben. Bij kleine rassen en pups is de hartslag iets hoger dan bij een volwassen dier.

ADEMHALING

De ademhaling van een hond in rust is 10-30 maal per minuut. Hij hoort een regelmatig ritme te hebben. Dit is waar te nemen door schuin achter het dier te gaan staan en naar de borstkas te gaan kijken. Dan zal je de borst zien op en neer gaan.

Warmte, pijn en stress kunnen een versnelde ademhaling geven. Dus de context waarin de ademhaling wordt opgenomen dient meegenomen te worden in de beoordeling van

de frequentie. Het tellen van de ademhaling bij een hijgende hond bijvoorbeeld, heeft helemaal geen zin.

REFLEXEN

Reflexen worden gecontroleerd om het bewustzijn van het dier te bepalen, indien van toepassing. Een veel gebruikte reflex is de dreigreflex: als je met een vinger richting het oog gaat, zal de hond de oogleden sluiten. Een gezond dier hoort alert te zijn en alle reflexen te hebben.

HOE VOER JE EEN CRASH BEHANDELING UIT

De CRASH behandeling is een spoedbehandelplan dat volgt na het spoedonderzoek. Het CRASH behandelplan houdt in dat je de patiënt achtereenvolgens:

- De Circulatie herstelt;
- Vervolgens de Respiratie;
- Dan de Arteriële bloeding(en) stopt;
- De Shock behandelt;
- En tenslotte de Hersenverschijnselen

Bij het SPAR onderzoek krijg je aanwijzingen of de hond in een van deze vijf onderdelen behandeling nodig heeft.

Je herstelt bijvoorbeeld de circulatie, als je bij het SPAR onderzoek van de pols geen hartslag aantreft.

Je herstelt de respiratie als je bij het onderdeel ademhaling van het SPAR onderzoek geen ademhaling constateert.

Je stopt arteriële bloedingen als je bij het onderzoek van de slijmvliezen, pols en ademhaling bij het SPAR onderzoek al blekere slijmvliezen aantreft en bij een ernstige bloeding een snellere pols en een snellere ademhaling.

Je behandelt de shock als je bij de onderdelen slijmvliezen, pols en ademhaling van het SPAR onderzoek bleke slijmvliezen ziet en bij een beginnende shock een snellere pols en ademhaling ziet.

En je behandelt de hersenverschijnselen als de reflexen bij het SPAR onderzoek daarvoor een aanwijzing geven.

Natuurlijke hou je tijdens het SPAR onderzoek je ogen en oren goed open. Als je bloed uit een bloedvat ziet spuiten, dan komt die informatie niet uit je SPAR onderzoek, maar dat neem je vanzelfsprekend toch waar. Als een hond epileptiforme aanvallen heeft, weet je dat hij hersenverschijnselen heeft. Het onderzoek van de reflexen is dan hooguit een aanvulling op die constatering.

Het CRASH behandelplan is zo gemaakt dat je datgene wat het meest spoedeisend is, het eerste behandelt. Stel je voor dat je een dier met een arteriële bloeding moet helpen, de kans dat dit dier in shock is, is erg groot. Het SPAR onderzoek leert je dat dit dier bleke slijmvliezen heeft, een snellere ademhaling en een snellere pols. Zowel de bloeding als de shock veroorzaken dit; als je aan de extremiteiten gaat voelen, zijn die waarschijnlijk koud door de shock en de ogen kijken in het 'niets'. Deze onderzoeken staan niet in het SPAR onderzoek, maar je voert ze toch uit. Het zijn kleine onderzoekjes.

Hoe meer ervaring je krijgt, des te beter je weet wat er op dergelijke momenten echt belangrijk is om na te kijken.

Het CRASH behandelplan leert je vervolgens dat je bij dit dier eerst de arteriële bloeding behandelt en daarna pas de shock.

Het is lang niet bij alle spoedpatiënten nodig om onderdelen van het CRASH plan uit te voeren, maar als je een dier treft waarbij je dit wel moet, hou je altijd de CRASH volgorde aan.

Je begint met het dier goed neer te leggen; op zijn rechterflank, het hoofd en nek gestrekt, de tong uit de mond en de voorpoten naar voor getrokken. Zo kan je goed een hartmassage uitvoeren en beademen.

CIRCULATIE

Als eerste ga je de circulatie herstellen. Als je geen pols voelt in de liezen en op de thorax en je hoort bij geen auscultatie geen hartslag, dan ga je over tot reanimatie.

Hartmassage voer je als volgt uit.

Leg het dier op zijn rechterflank. Bij een pup leg je je duim op de borstkas tussen de 3^e en de 6^e rib. Je vingers (meestal je wijsvinger en je middenvinger) leg je onder de borstkas ook ter hoogte van de 3^e tot 6^e rib. Bij een kleine hond leg je je vingers (meestal de wijsvinger en de middenvinger) op de borstkas ter hoogte van de 3^e tot de 6^e rib. De wijsvinger en de middenvinger van je andere hand leg je boven op de vingers die al op de borstkas liggen.

Bij grotere dieren gebruik je je twee handen. In plaats van je wijs- en middenvingers te gebruiken, plaats je bij deze dieren de muis van je tweede hand boven op de hand die met zijn muis op de thorax ligt tussen de 3^e en de 6^e rib;

De kracht waarmee je druk uitoefent op de borstkas hangt af van de grootte van het dier; als je te veel druk uitoefent op de borstkas zou je beschadigingen kunnen aanbrengen of zelfs doden. Bij te weinig druk stroomt het bloed onvoldoende door het lichaam. Je begint met tienmaal snel achter elkaar op de thorax te duwen. Als de pols weer op gang komt, blijf je het dier goed in de gaten houden. Als de hartslag niet op gang komt, ga je door met de hartmassage, waarbij je elke 6 seconden 10 x op de borstkas duwt; in totaal dus 100x per minuut. Als het dier na 15 minuten nog geen hartslag heeft, en de slijmvliezen zijn blauw en de pupillen zijn wijd, dan is het dier overleden.

RESPIRATIE

Als tweede helft herstel je je respiratie. De ademhalingswegen maak je vrij door een strak zittende halsband af te doen. Je inspecteert de mond om te zien of er geen slijm of bloed achter in de keel zit, of misschien een vreemd voorwerp, haal de tong uit de mond en leg die in een van de mondhoeken (voorkom dat deze naar achter kan vallen en de hond stikt).

Constaateer je geen ademhaling, dan ga je het dier beademen.

Mond-op-neus beademing voer je als volgt uit:

Leg het dier op zijn rechterflank. Hou het hoofd achterover en hou de mond dicht (denk aan honden met hanglippen, plooi deze rond de mond) Jouw lippen leg je over e neus van de hond (leg er eventueel een safe-kiss doekje tussen, een steriel of een punt van je t-shirt indien er bloed en slijm aan de neus en mond hangt). Je ademt nu 5x vrij snel na elkaar in de neus van de hond.

Let op: hoe kleiner het dier, hoe minder lucht je in de neus moet blazen. Als je vol zou uitademen in de neus van een pup, exploderen de longen. Terwijl je in de neus blaast, zorg je ervoor dat je de mond van de hond steeds goed dichthoudt.

Hou zelf goed in de gaten of het dier zelf begint te ademen. Als dat niet het geval is, dan blaas je bij een hond ongeveer 12 x per minuut in de neus. Heel belangrijk is dat je niet overmatig beademt, omdat de eigen ademhaling van het dier dan niet op gang komt.

Wanneer zowel de circulatie als de respiratie zijn weggevallen, moet hartmassage en kunstmatige beademing tegelijkertijd en afwisselend worden uitgevoerd:

- 15x hart massage
2x beademen
- 5x hart massage
2x beademen
- Check: reflexen (aan binnenkant oog) - ademhaling - hartslag
- HERHAAL indien nodig

ARTERIËLE BLOEDINGEN

Als je een ernstige uitwendige bloeding constateert die afkomstig is van een slagader, stop je deze zo snel mogelijk, maar wel nadat je de circulatie en respiratie hebt gestabiliseerd.

Bij een uitwendige bloeding doe je dit met een drukverband of door op de plek van de bloeding druk uit te oefenen nadat je een steriele tampon op de wond hebt gelegd.

Bij een inwendige bloeding die je van buitenaf kan zien, probeer je die te stoppen door de wonde, de opening volg te proppen met een steriele tampon of andere materialen, zoals rolletjes gaasverband. Wanneer er niets anders voorhanden is, gebruik je een handdoek of iets dergelijks. Een inwendige bloeding die van buitenaf niet zichtbaar is kan je uiteraard niet behandelen.

Bij dieren die zijn aangereden, bestaat er een grote kans op een miltbloeding. Als de bloeding ernstig is, bloed de hond snel dood, vaak nog voordat je iets kan doen. Is de bloeding minder ernstig, dan druppelt er langzaam bloed uit de milt en kan het dier na een aantal dagen zoveel bloed verloren zijn dat het alsnog in levensgevaar komt.

SHOCK

Vervolgens behandel je de shock. Veel dieren die er ernstig aan toe zijn, verkeren in shock. Je herkent ze aan bleke slijmvliezen, de verlengde Capillar Refill Time (CRT); de koude extremiteiten en de wijde pupillen die in het niets lijken te staren. Bij een beginnende warm shock vind je een snellere pols en ademhaling. Je behandelt deze honden door ze WARM te houden. Leg een deken over het dier heen. Hele kleine dieren hou je tegen je lichaam aan. Gebruik geen warmwaterkruiken of andere warmtebronnen! Het dier warmt daarmee te snel op en in plaats van te verbeteren komt het in nog grotere problemen. Breng het dier dan zo snel mogelijk naar de dierenarts.

Dieren in shock hebben zo snel mogelijk een intraveneus infuus nodig. Het vocht is voor de meeste dieren levensbedreigend. Aan het infuus wordt, terwijl het dier aan het opwarmen is, glucose toegevoegd.

Blijf vooral geruststellend en zachtjes praten. Als het dier daardoor weer tot rust komt, helpt dit eveneens om de shock zo snel mogelijk te boven te komen en te herstellen.

HERSENVERSCHIJNSELEN

Je kan bij een dier met hersenverschijnselen denken aan een dier waarbij het zenuwstelsel minder actief is (zowel bij een collaps of bewusteloosheid) of waarbij het zenuwstelsel juist actiever is (zoals bij dwangbewegingen en epileptiforme verschijnselen). Dieren die bewusteloos zijn, behandel je anders dan dieren die dwangbewegingen hebben.

Bij een bewusteloos dier zorg je dat het goed kan ademen. Dit doe je door de tong uit de mond te leggen, de hals te strekken en in het verlengde van de rug te leggen en door het dier in borst-buik-ligging te leggen zodat het optimaal kan ademen.

Bij dieren die dwangbewegingen of epileptoforme aanvallen hebben, zorg je allereerst dat ze zichzelf (en anderen) niet kunnen pijn doen of beschadigen. Probeer niet om de dwangbewegingen te stoppen, dat werkt averechts. Je mag het dier wel 'vasthouden' als het op een tafel ligt, maar beter leg je het op de grond en geef je het de ruimte. Schuif tafels en stoelen aan de kant, zorg dat het wel zijn dwangbewegingen kan uitvoeren. Praat zachtjes en geruststellend tegen het dier en blijf in de buurt. Nadat je gezorgd hebt dat het dier op een veilige manier deze momenten kan doorstaan, observeer je het. Ieder kwartier controleer je indien nodig (en kan) de pols, de ademhaling en de oogreflexen.

GEDRAG VAN EEN GEWONDE HOND

Een gewonde hond die bij bewustzijn is, reageert vaak anders dan je gewend bent: het dier kan in paniek zijn en zal er alles aan doen om de pijn te weren. Dit houdt in dat je bij het benaderen agressieve reacties kan verwachten. Een dier zal ambivalent gedrag vertonen, zoals angstagressie. Daarom is het belangrijk om het dier eerst op het gemak te stellen, voordat je verder handelingen uitvoert. Vervolgens kan je de hond fixeren, of een kleed of jas over de hond leggen. Voor je eigen veiligheid is het verstandig om een EHBO-muilkorf aan te brengen. Een gewonde hulpverlener kan immers niets doen voor het dier dat gewond is en hulpbehoevend is.

Belangrijk is ook snel een riem om te doen bij een hond, indien deze al niet aangelijnd is. Wanneer een hond in paniek probeert weg te komen, kan dit helpen om het dier je helpen het dier sneller weer onder controle te krijgen;

Een hond die eerste hulp nodig heeft, kan je het beste hanteren, transporteren, onderzoeken en behandelen zonder gebruik te maken van dwangmethoden. Maar als een hond zich slecht laat benaderen met een zacht stemgeluid en voorzichtige aanrakingen op de hals en flanken, dan moet je het dier alsnog fixeren voor onderzoek en behandeling.

Honden kan je fixeren door de huid achter de oren goed strak te trekken, een EHBO-muilkorf aan te leggen, een muilkorf aan te doen of door de hond in 'zijligging' vast te houden. Bij honden die je niet kan benaderen, kan je je toevlucht nemen tot een vangstok (met lus).

FIXEREN

Om vel achter de oren strak te trekken, neem je achter de oren en bij de kaakomslagen van de onderkaak zo veel mogelijk vel en trekt dat goed strak naar achteren, naar dorsaal. Let wel goed op dat je de huid niet te strak aantrekt, want dan kan de hond pijn krijgen aan de mondhoeken en lippen. Deze methode is uiteraard niet geschikt indien de hond het benauwd heeft of honden met verwondingen aan het gezicht. Ook met kort snuitige honden moet je heel voorzichtig zijn, bij hen is de kans dat, indien je deze methode gebruikt, er een prolaps van de oogbol is. Kies bij deze rassen daarom altijd voor een andere fixatiemethode.

Een hond in zijligging fixeren doe je door het dier plat op de linker- of rechterzijkant te leggen, liefst op ene vlakke, harde ondergrond. Afhankelijk van de grootte van de hond doe je dit alleen of met twee personen. Als de hond op zijn zijkant ligt, pak je de onderste voorpoot en de onderste achterpoot vast. De voorpoot pak je boven de pols en de achterpoot vlak boven de hak. Vervolgens duw je het hoofd van de hond op de tafel met de elle boog van de arm die de voorpoot vasthoudt.

EHBO MUILKORF

Het aanleggen van een EHBO-muilkorf voorkomt onnodige bijtincidenten. Een dier dat in paniek is en/of pijn heeft, kan gaan bijten. Hij ziet geen uitweg en verdedigt zichzelf. Soms is het echter wel nodig om het dier te verplaatsen. De EHBO-muilkorf kan snel en eenvoudig worden aangelegd, waarna er geen risico meer is voor de hulpverlener(s). Deze wordt dus aangelegd indien de hond dreigt te gaan bijten.

Je maakt een eerste hulpmuilkorf van een sterk en zacht materiaal van ongeveer 60-100 cm lang. Dit kan een sjaal, een nylonkous of iets dergelijks zijn.

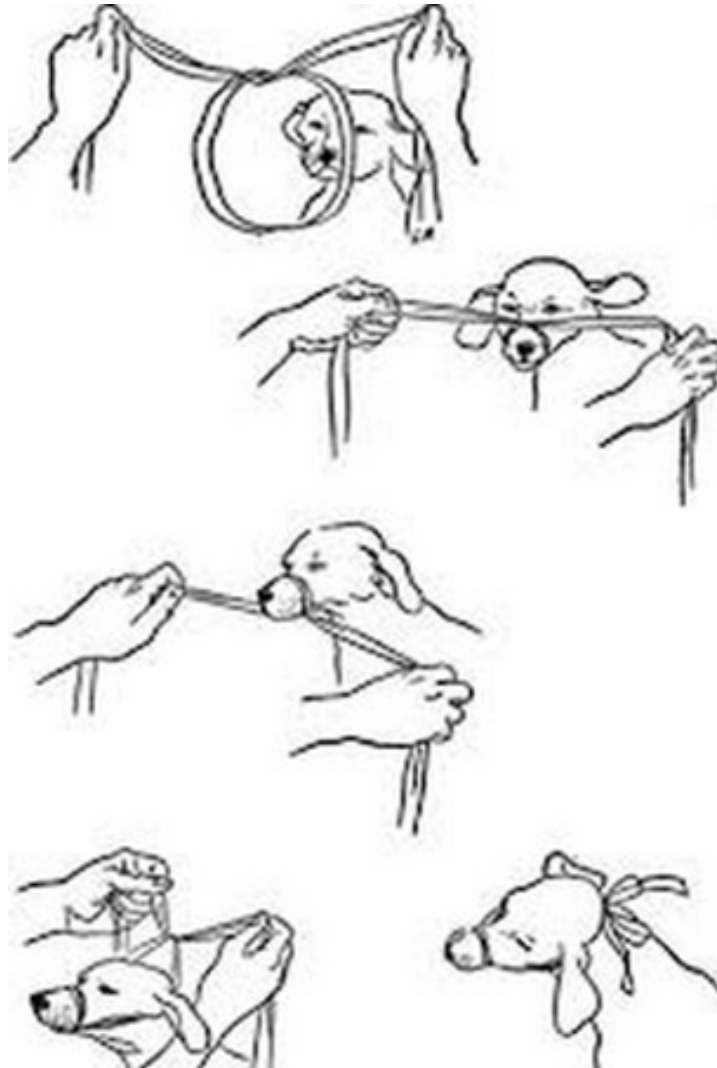
Maak een grote lus in het middel van de sjaal met een halve knoop.

Sta achter de hond en schuif de lus over de snuit en sluit de knoop op de neus. De beide einden gaan naar achter en worden achter het hoofd gesloten met een strik (geen knoop - je moet deze snel kunnen losmaken).

De liefste en schattigste hond kan bijten als hij pijn heeft. Zorg steeds voor een veilige situatie voor je de hond helpt. Hou in gedachten dat een muilkorf niet langer mag gebruikt worden dan 10 minuten, dit omdat de hond op deze manier niet kan hijgen (zijn mond is gesloten).

Indien de eerste hulp die je toepast, langer duurt dan 10 minuten, maak de muilkorf los en las een pauze in. Gedurende deze pauze, ontspan je en praat rustig tegen de hond (pas nu geen 1ste hulp toe!). Doe de muilkorf na 10 minuutjes terug aan en doe verder met je eerste hulp behandeling.

Gebruik deze methode niet bij honden die benauwd zijn of verwondingen hebben in hun gezicht.

HEIMLICH MANOEUVRE

Indien een hond dreigt te stikken, dan kan het zijn dat er een vreemd voorwerp zit in zijn luchtwegen. Kijk eerst of er iets in de keel zit, wat het ademen kan bemoeilijken. Als dat niet het geval is, en de obstructie mogelijk dieper is, dan kan je met de heimlich-manoeuvre de luchtwegen proberen vrij te krijgen. Hiervoor til je de achterhand van de hond op en druk je 5x met gepaste kracht, met beide armen op de buik van de hond; dan controleer je of de luchtweg vrij is en herhaal je de handeling als dat nodig is.

Het lijken te stikken kan ook een veel onschuldigere oorzaak hebben, namelijk 'reversed sneezing' (letterlijk: achteruit niezen). Het zachte gehemelte komt dan tijdelijk onder het strottenklepje terecht waardoor het lijkt of de hond stikt, maar zodra de hond slikt, houdt het rare geluid op. Je kan de hond sneller laten slikken door aan de buitenkant van de keel te knijpen.

BLOEDINGEN

Bij kleine ongelukken heb je twee basisregels:

- Zorg ervoor dat kleine wonden niet erger worden;
- Stelp het bloeden

Volgende punten leggen stap voor stap uit hoe je de hond kan helpen:

- Stop het bloeden door een stevige druk uit te oefenen op de wonde. Dit kan met een handdoek. Druk op de wonde met je duim of je handpalm. Na enkele minuten zou het bloeden moeten minderen.
- Bij ernstige bloedingen zal je rechtstreeks op de ader moeten drukken
- Eens de bloeding onder controle is, knip je het haar rond de wonde weg. Zo blijft de wonde schoon en zal deze ook sneller genezen.

-

Er kunnen 3 typen bloedvaten zijn beschadigd:

- Een arterie (slagader)
- Een ader (vene)
- Een haarvat (capillair)

Heel vaak heb je te maken met een gecombineerde bloeding. De arteriën en venen liggen immers dicht bij elkaar en bij een ernstige wond zullen zowel de slagader als de ader beschadigd zijn. De capillairen doen altijd mee, omdat ze in alle weefsels zitten.

SLAGADERS (ARTERIE)

Een arteriële bloeding is de meest ernstige bloeding die je kan hebben. De reden hiervoor is dat de bloeding vrijwel niet spontaan kan stoppen door de hoge druk in de arteriën. Die hoge druk is het gevolg van de kracht waarmee het bloed door het hart wordt rondgepompt om alle weefsels, tot in de kleinste capillairen, van bloed te kunnen voorzien. De bloeddruk is zo hoog dat de trombocyten niet in staat zijn te bloeding te stoppen, omdat ze met iedere hartslag weer met kracht worden weggespoeld.

De arteriële bloeding herken je aan het bloed dat pulserend uit de slagaders komt. Met iedere hartslag wordt bloed door de kapotte arteriewand naar buiten gepompt. Je kan dus aan de bloeding de hartslag tellen. Men spreekt hier ook wel over een 'spuiter'. Soms wordt het bloed door de bloeddruk wel 2 meter ver weggepompt. Een ander kenmerk is dat het bloed bij een arteriële bloeding helderrood van kleur is omdat het zuurstofrijk is. Het is vaak moeilijk om uit te vinden waar een arteriële bloeding begint. Zorg dat je heel goed tamponneert met drukkende bewegingen (niet wrijven), totdat je een duidelijk overzicht hebt en ziet waar het bloed precies vandaan komt. Bij een grote wonde komt het bloed altijd uit de plaats die het dichtst bij het hart ligt.

ADERS (VENE)

Een veneuze bloeding is minder ernstig dan een slagaderlijke bloeding. Maar als er een groot bloedvat is beschadigd, kan er toch veel bloedverlies zijn. Neem daarom ook deze bloeding heel serieus.

Omdat het bloed onder veel minder druk staat dan bij een arteriële bloeding is deze bloeding veel makkelijker te stelpen.

Het bloed sijpelt gelijkmatig uit het bloedvat. Alleen bij beschadiging van een heel groot bloedvat zie je enige pulsatie, maar nooit met de kracht van een spuiter.

Het bloed dat uit een ader komt, is donkerrood van kleur, omdat de zuurstof uit het bloed inmiddels in de weefsels is opgenomen en kooldioxide vanuit de weefsels aan het bloed is afgegeven. Bij een grote wonde komt het bloed altijd uit de plaats die het verst van het hart is verwijderd.

HAARVATEN (CAPILLAIR)

Bij iedere bloeding zullen ook de haarvaten bloeden, omdat deze in alle weefsels zitten en erg fragiel zijn. Deze bloedingen zijn gemakkelijk te stoppen. Het bloed sijpelt heel langzaam uit vele kapotte haarvaatjes in de wonde.

PLAATS VAN HET BLOEDVERLIES

Bloed kan buiten het lichaam wegstromen of binnen het lichaam blijven. In het eerste geval heb je te maken met een uitwendige bloeding, in het tweede geval met een inwendige bloeding.

UITWENDIGE BLOEDING

Men spreekt van een uitwendige bloeding als het bloed naar de buitenkant van het lichaam vloeit, dus over de huid of de slijmvliezen. Dit zie je bij verwondingen aan poten, oren, neus, mond, maar ook bij problemen van darm en blaas.

INWENDIGE BLOEDING

Een inwendige bloeding zie je niet. Het bloed verdwijnt in de weefsels van het lichaam of in een holte, bijvoorbeeld de borstholte, buikholte of gewrichtsholte. In een aantal gevallen geeft het opzwellen van de buikholte of het opzetten van een gewricht of zwelling van weefsels je een indicatie dat er sprake is van een bloeding; maar meestal is de enige aanwijzing die je krijgt dat het dier in shock raakt zonder dat je daar direct een andere oorzaak aan kan koppelen.

Een inwendige bloeding kan ontstaan door beschadiging van een orgaan, zoals de lever of de milt na een aanrijding. Denk eraan dat ieder dier dat aangereden is of beschadigd is (bijvoorbeeld na de trap van een paard oid) altijd is verdacht van een inwendige bloeding. Een inwendige bloeding kan ook ontstaan door het kapot gaan van bloedvaten als gevolg van een kwaadaardig gezwel.

Denk bijvoorbeeld aan een maagbloeding. Een derde mogelijkheid is een stolling deficiënt, zoals bij rattenvergif.

EERSTE HULP BIJ BLOEDINGEN

Stel, je krijgt te maken met een hond met een bloeding en je verleent eerste hulp. Je kan het bloed dan op een aantal manieren zo snel mogelijk stoppen, namelijk met je vingers, met eend rukverband, met gebruik van drukpunten of met een tourniquet. Deze methoden zijn alleen geschikt bij een uitwendige bloeding.

VINGERS

Bij een kleine bloeding oefen je druk uit met je vingers aan weerszijden van de wonde. Na een paar minuten controleer je voorzichtig of het bloeden is gestopt. Als dat nog niet het geval is, dan leg je je vingers terug en oefent nog wat langer druk uit. Soms is de bloeding te ernstig om op deze manier helemaal te stoppen. In dat geval leg je een verband aan. Daarmee stop je de bloeding in ieder geval voorlopig en heb je rustig de tijd om op dierenarts te wachten of naar de dierenarts te gaan.

Als een bloeding te groot is om te laten stoppen door druk uit te oefenen met je vingers aan weerszijden van de wonde, dan moet je druk uitoefenen op het hele wondoppervlak. Dit kan je doen door met je volle hand op de bloeding te duwen. Je kan ook een schone handdoek op de wonde leggen en daarop duwen.

DRUKVERBAND

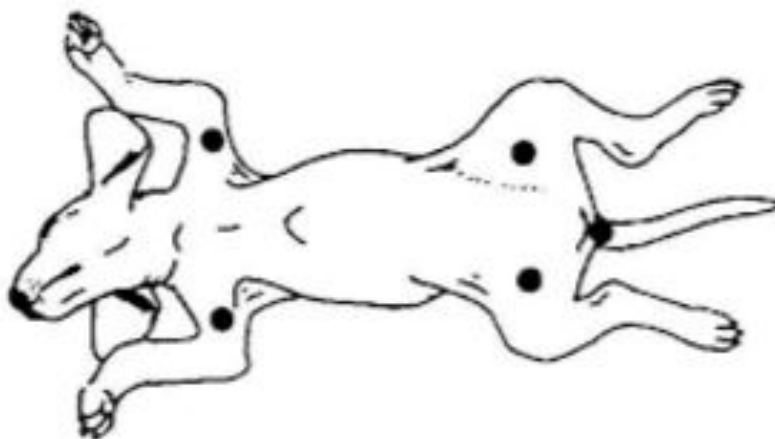
Een drukverband maak je snel door steriele verbandgaasjes te nemen (eventueel een aantal gaasjes op elkaar) en katoenen watten. De verbandgaasjes leg je boven op de wonde. Daarbovenop leg je de watten. Vervolgens gebruik je een rol elastisch verband om de verbandgaasjes en de watten zo strak mogelijk op de wonde te duwen. Zorg ervoor dat je genoeg watten gebruikt. Ze nemen het bloed op en zorgen tegelijk voor verdeling van de druk van het elastische verband over de huid. Maar ook weer niet te veel watten, want dan kan je met het elastisch verband niet meer voldoende druk uitoefenen om de bloeding te laten stoppen.

Leg de lagen elastisch verband zo regelmatig mogelijk aan. Zo zorg je voor een goed verdeling van de druk op de huid en de onderliggende weefsels. Trek het verband zo strak aan dat de bloeding stopt. Hou er rekening mee dat je het verband maar korte tijd laat zitten, omdat de bloedtoevoer sterk belemmerd wordt.

Als het bloed alsnog door het verband blijft stromen is deze methode niet effectief genoeg. Je zal dan nog een andere methode moeten gebruiken om de bloeding te laten stoppen, bijvoorbeeld door middel van het gebruik van drukpunten of het aanleggen van een tourniquet.

DRUKPUNTEN

Een drukpunt is een plaats op het lichaam waar je een slagader tegen een bot kan drukken. Bij de hond zijn er drie plaatsen op het lichaam waar je dit kan doen, de oksel (arteria brachialis), de lies (arteria femoris en de onderkant van de staart (arteria coccygea). Op deze manier kan je arteriële bloedingen van de poten en staart laten stoppen.

TOURNIQUET

Een tourniquet gebruik je alleen als een van de drie hierboven genoemde manieren niet werkt. Met een tourniquet bind je namelijk alle bloedvaten in een bepaald gebied af met het risico op afsterven van de weefsels als je de tourniquet te lang laat zitten. Een tourniquet kan je gebruiken bij een bloeding van een poot of de staart.

De simpelste manier om een tourniquet te maken is een touw/band of iets dergelijks om een poot of de staart te binden, zo ver mogelijk boven de wonde bij een slagaderbloeding en zo ver mogelijk onder de wonde bij een aderlijke bloeding. Een aderlijke bloeding is overigens zelden zo ernstig dat het nodig is om een tourniquet te gebruiken.

Vervolgens steek je een lang smal voorwerp (zoals een pen of een stok) onder dit materiaal en draai je met de klok mee tot er voldoende druk is toegepast om de bloeding te stelpen.

Ben je niet binnen de 10 minuten bij de dierenarts, maak dan om de 10 minuten het touwtje even los, zodat het bloed kan doorstromen en draai het na een paar seconden bloeden weer strak.

NEUSBLOEDING

Een hond met een forse bloedneus wordt vaak met spoed verwezen: binnen korte tijd zit de hele huiskamer onder het bloed.

Omdat bij een bloedneus vaak bloed wordt doorgeslikt, kan de ontlasting van de hond zwart en pekkig worden.

Sommige dieren kunnen bloederig vocht ophoesten.

Is de oorzaak van de bloedneus niet duidelijk, of als de bloedneus steeds terugkeert, is verder onderzoek aan te raden.

Schimmel

Neusschimmel kan ernstige bloedneuzen geven. Het is een aandoening die vooral bij de honden met lange neus voorkomt. Honden met korte(re) neus hebben zelden neusschimmel.

In de meeste gevallen heeft deze pijnlijke aandoening een zeer goede prognose. Bijna 100% van de honden geneest, maar soms zijn meerdere behandelingen nodig.

Stollingsstoornis

Honden of katten met een stollingsstoornis kunnen overal gaan bloeden, soms alleen uit de neus. Als uw huisdier zomaar een bloedneus krijgt en hij/zij heeft elders ook bloeditstoringen, dan is het waarschijnlijk een stollingsstoornis.

De twee meest voorkomende stollingsstoornissen zijn

- Een gebrek aan bloedplaatjes
- Een rattengif vergiftiging

BLOEDENDE NAGEL

De nagels van honden kunnen gaan bloeden als je in "het leven" van de nagel knipt. In het leven van de nagel bevinden zich zenuwen en bloedvaten. Als je hierin knipt zal de hond gaan janken en piepen; omwille van de bloedvaten in het leven, gaat de nagel hard bloeden. Bij een bloedende nagel is het belangrijk dat je rustig blijft. Het bloedverlies uit de nagel is voor gezonde honden niet gevaarlijk. Een bloedende nagel kan er echter wel verontrustend uitzien, vooral als de hond in het rond loopt en bloed over de vloer verspreidt. Weet dat de hond geen gevaar loopt, maar handel snel om het ongemak tot een minimum te beperken.

Er zijn een aantal manieren waarop je dit bloeden kunt stelpen, hieronder bespreken we er twee:

Een bloedstelpende pen:

Zorg dat je wat water bij de hand hebt, je moet de pen wat bevochtigen. Deze pennen vind je bij de apotheek. Het bestanddeel is een product dat de vernauwing van de bloedvaatjes bevordert; hierdoor wordt het bloeden gestelpt.

- Maak de pentip nat met wat water;
- Hou de teen vast en probeer de hond wat tegen te houden;
- Hou de pen rechtstreeks tegen de bloedende nagel en druk stevig;
- Hou de pen 2 minuten tegen de nagel aan;
- Als het bloeden nog niet gestelpt is, herhaal het proces, hou de pen iets langer vast.

Zeep

Zorg dat je een stuk zeep bij de hand hebt, en gebruik dat alleen om nagelbloedingen te stelpen. De zeep zal een soort van kurkje maken die de bloeding zal stoppen.

- Hou de bloedende nagel in een hoek van 90° tegen de droge zeep;
- Druk de nagel tegen de zeep, zodat de nagel zo'n 3 à 4 mm in de zeep komt zitten;
- Hou de poot zo een 3 minuten vast, je oefent op die manier een druk op de bloedvaten waardoor het bloeden zal stoppen.

SAMENVATTING:

Een ernstige bloeding moet je zo snel mogelijk stoppen. Een zeer ernstige slagaderlijke bloeding stop je zelfs nog voordat je een shock behandelt.

Denk aan de CRASH.

Een slagaderlijke bloeding stop je met een drukverband of met een tourniquet. Een tourniquet gebruik je alleen als er echt geen andere mogelijkheid is om de bloeding te stoppen. Je laat de tourniquet niet langer zitten dan 10 minuten. Als het nodig is om hem toch langer te laten zitten, dan maak je de tourniquet na 10 minuten los, laat 1 tot 2 minuten bloed de weefsels instromen en leg de tourniquet terug aan.

Een ernstige aderlijke bloeding stop je met een drukverband. Voor de meeste aderlijke bloedingen is een stevig aangelegd wondverband voldoende.

Een ernstige haarvatenbloeding stop je door het aanleggen van een wondverband. Als eerstehulpverlener laat je stolsels zitten. Het verwijderen hiervan leidt tot onherroepelijk

tot nieuwe bloedingen. Het is aan de dierenarts om te beslissen wat met die stolsels moet gebeuren.

Een gewonde hond die pijn heeft kan verward en bang zijn. Als je denkt dat hij zou kunnen bijten, gebruik je een muilkorf. Je kan er eentje snel maken van een brede veter of een sjaal.

WONDEN

Er zijn verschillende typen open wonden, namelijk schaafwonden, scheurwonden, snijwonden en steekwonden.

Onderzoek de hond grondig op wonden na een ongeval of gevecht. Sommige wonden zie je niet direct en andere zijn heel duidelijk op te merken. Een gaatje van een (honden) beet, kan weinig bloed geven. Nog moeilijker is het als de hond een donkere vacht heeft, de bloedvlek verdwijnt als het ware in de vacht.

KLEINE WONDEN

Kleine wondjes reinig je goed met water en ontsmettingsmiddel. Je gebruikt GEEN Isobethatine (dit verkleurt de wonde). Gebruik een doorschijnend ontsmettingsmiddel zoals Hibidil.

Je kan ook 1 liter drinkwater met 9 gram keukenzout als nood ontsmettingsmiddel gebruiken. Let wel: dit prikt in de wonde!

Grotere wonden reinig en ontsmet je en je bedekt deze met een gaas. Doordat je geen Isobetadine gebruikt hebt, heeft de dierenarts een beter zicht op de wonde.

De dierenarts onderzoekt de wonde grondig, zeker bij volgende situaties:

- Je weet niet wie de hond heeft gebeten.
- Er zijn meerdere beten, of de beten zijn het resultaat van een gevecht.
- Een wild dier beet de hond.
- Je hond is niet ingeënt tegen Rabiës.

Indien er een kleine hond is aangevallen door een groter dier, ga je gelijk naar de DA.

Ook al lijkt het niet ernstig, de hond kan interne verwondingen hebben.

Geef nooit uit eigen beweging pijnstilling aan je hond. Wacht op het onderzoek van de dierenarts. Hij schrijft goede medicatie voor en geeft je raad wat te doen!

SCHAAFWONDEN

Schaafwonden zijn geen echte open wonden, omdat de huid niet door en door stuk is. Alleen de bovenste huidlaag, de epidermis, is gebroken. De tweede huidlaag, de dermis, is nog intact. Schaafwonden zijn dus oppervlakkige wonden en ze bloeden weinig. De enige bloeding die optreedt is een capillaire bloeding (haarvaten). Schaafwonden kunnen onder andere ontstaan bij een verkeersongeval, waarbij het dier over de harde ondergrond wordt meegesleurd. Schaafwonden door het schuren langs een hard oppervlak (zoals een mens die zelf kan hebben) kom je bij dieren zelden tegen. Hun dikke vacht beschermt in die gevallen de huid (alleen niet bij naakthonden).

Schaafwonden zijn vaak vervuild (gecontamineerd- door bijvoorbeeld vuil dat op de ondergrond ligt of speeksel. Het risico van een bacteriële infectie is dus ruimschoots aanwezig. Indien er een kleine oppervlakkige wonde of schaafwonde is ontstaan, kan het voldoende zijn om deze schoon te spoelen en te behandelen met honinggel (geen

honingzalf; het verschil is dat zalf de wonde toedekt en ze niet kan 'ademen', dit heb je niet bij honinggel, de werking is hetzelfde, maar aan de wonde kan nog zuurstof zodat de genezing sneller kan gaan).

SCHEURWONDEN

Scheurwonden gaan door alle huidlagen heen. Ze zijn onregelmatig van vorm met gekartelde, ongelijkmatige randen. Deze wonden 'gapen' altijd, omdat de huid uit elkaar is getrokken.

In tegenstelling tot snijwonden bloeden scheurwonden meestal weinig. Door het scheuren van de huid zijn de bloedvaten vaak dichtgetrokken. Een bloeding zal dan ook snel spontaan stoppen. De ernst van deze wonde wordt bepaald door zijn diepte.

Vaak zijn onderliggende structuren, zoals spieren, pezen, ligamenten of zelfs botten beschadigd.

Scheurwonden zijn het wondtype dat men het vaakst aantreft. Ze ontstaan bijvoorbeeld door vechtpartijen tussen honden, prikkeldraad of een auto-ongeluk.

De wondranden en de rest van de wonde zijn vrijwel altijd (erg) vuil. Vaak zitten er vuil, zand, speeksel of bacteriën in de wonde. Het infectierisico is daarom, (in tegenstelling tot bij snijwonden) erg groot.

Scheurwonden genezen over het algemeen langzaam, ook al zijn ze gehecht; doordat de randen zo onregelmatig zijn, ontstaat er vaak veel littekenweefsel.

SNIJWONDEN

Snijwonden gaan door alle huidlagen heen. Ze worden gekenmerkt door scherpe, strakke randen, die schoon zijn. Meestal staan de wondranden van elkaar af, zeker bij bewegende delen. De onderliggende weefsels zijn dan zichtbaar. Snijwonden bloeden overvloedig, vooral als ze wat dieper zijn. Het duurt ook lang voordat het bloeden spontaan stopt. Vaak zijn het diepe wonden waarbij onderliggende structuren beschadigd zijn, zoals zenuwen en pezen.

Bij dieren treft men deze wonden vooral op de poten en voeten aan. Denk maar aan een dier dat in een stuk glas is gestapt. De voetzool hangt dan vaak voor een groot stuk los en zit nog op een enkele plaats verbonden met de rest van het zoolkussen.

Snijwonden worden veroorzaakt door scherpe voorwerpen, zoals gebroken glas, kattennagels, scherpe stukken metaal of (scalpel)mes.

Snijwonden genezen heel erg snel als de wondranden tegen elkaar gehouden worden. In dat geval vormt er zich weinig littekenweefsel.

STEEKWONDEN

Steekwonden gaan door alle huidlagen heen. Ze zijn doorgaans moeilijk te ontdekken. Dit heeft twee redenen.

Ten eerste laten steekwonden vaak maar een hele kleine huidlaesie (huidletsel) achter: de huid wordt bij de steek even doorbroken en valt vervolgens weer op zijn plaats.

Ten tweede bloeden ze over het algemeen nauwelijks. Het enige teken is vaak een klein bloedstolseltje in de vacht op de plaats van de wonden. Dit stolseltje is beter voelbaar dan zichtbaar. Het kenmerk van steekwonden is dat ze vooral in de diepte beschadigingen

aanrichten en in verhouding nauwelijks op het huidoppervlak. Steekwonden worden veroorzaakt door puntige voorwerpen, zoals doornen, scherpe nagels, hoektanden van de hond of kat, kogels, steekmessen en vishaakjes, maar ook injectienaalden.

De oorzaak van de wonde verwijderen

Als het voorwerp dat de wonde heeft veroorzaakt nog aanwezig is en het mogelijk is om het te verwijderen, dan mag dat. Je voorkomt hiermee verdere schade en pijn.

Voorwerpen die oppervlakkig zitten, mag je als eerstehulpverlener verwijderen. Den aan klemmen, vishaakjes en stukken glas die met een puntje in het lichaam vast zitten;

Voorwerpen die in de diepere weefsellagen zitten, laat je zitten!

Denk aan bijvoorbeeld stukken glas waarvan je alleen nog het puntje ziet. Deze kunnen juist verder in de weefsels kruipen als je ze probeert te verwijderen. Ook scherpe voorwerpen die in de thorax of in het abdomen zitten, laat je op hun plaats zitten. Het verwijderen hiervan kan een pneumothorax (klaplong) tot gevolg hebben en als er stolsels zijn gevormd, kan het opnieuw een bloeding gaan veroorzaken.

BIJTWONDEN

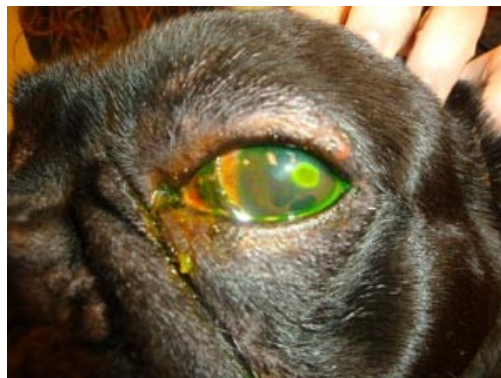
Vaak hebben deze wonden een beeld van een scheurwonde of een steekwonde. Het verschil echter tussen deze scheur- of steekbijtwonden en een scheurwonde of steekwonde met andere oorzaak is dat deze eerste twee binnen één tot twee dagen een ernstig geval verval (necrose) van de subcutane weefsels kunnen laten zien. Deze necrose heeft twee oorzaken. Ten eerste kunnen er grote hoeveelheden schadelijke bacteriën uit de mond van de bijter in de wonde zijn gekomen, ten tweede kan het weefsel gekneusd zijn door het schudden van de bijter.

OOGWONDEN

De meeste oogverwondingen zijn zeer pijnlijk. Pas dus op voor uitvallen van het dier of zelfs bijten van d hond. Kom niet aan het oog en ga altijd naar de dierenarts. Indien er branderige vloeistof in het oog is gekomen, probeer je het oog te spoelen met overvloedig lauw water en ga daarna direct naar de dierenarts.

Bij een ongeluk, een harde klap of verkeerd bij het nekvel oppakken (chihuahua, pekinees, franse bulldog, shih tzu, alle kleine. Honden met bolle ogen) kan een oog uit de oogkas schieten. Raak niet in paniek, maar **ga zo snel mogelijk naar de dierenarts**. Druppel het oog met rein water (eventueel drinkwater) , maak een gaas vochtig met olie (zonnebloem-,olijf,..) en hou dit rond het oog, raak het oog hierbij niet aan, als je snel genoeg bent kan het oog misschien nog gered worden en terug geplaatst.

Een verwonding van het hoornvlies komt meer voor. Soms komt er bij de wandeling of spel een takje in het oog. De hond knijpt zijn oog dicht, het oog traant, of is het is rood.

Het is belangrijk om bij een oogwonde, snel naar de dierenarts te gaan. Als het hoornvlies geperforeerd is, kan het oog zodanig beschadigd geraken dat het oog moet verwijderd worden.

Meestal zal de dierenarts een oogzalf voorschrijven die een antibioticum bevat en vit. A. De vitaminen zorgen voor een sneller herstel.

BRANDWONDEN

Een brandwonde is een beschadiging van het lichaam door uiteenlopende oorzaken.

Oorzaken kunnen zijn:

- vuur, zoals openhaard en barbecue;
- hitte, zoals kokend water (damp), zonnestralen, hete olie (frietketel), hete thee of koffie;
- extreme koude, die bevroren lichaamsuiteinden veroorzaakt;
- chemicaliën, zoals sterke zuren;
- elektriciteit en straling, zoals bliksem, elektrische bedradingen.

Hoe ernstig de brandwonde is, hangt af van welke graad brandwonde het is, hoe diep het in de huid is gedrongen, hoe groot het aangetaste stuk lichaam is.

Ze kunnen oppervlakkig of diep zijn, een oppervlakkige brandwonde gaat alleen de huid aantasten.

OPPERVLAKKIGE BRANDWONDEN

Oppervlakkige brandwonden kan met onderverdelen in 1^e graads brandwonden en 2^e graads brandwonden.

Bij 1^e graads brandwonden is alleen het huidoppervalk beschadigd.

Bij 2^e graads brandwonden is het huidoppervlak beschadigd en is er ook spraken van blaarvorming.

DIEPE BRANDWONDEN

Het kenmerk van diepe brandwonden is dat ze door de huidlagen heen beschadiging veroorzaken van de onderliggende weefsels. Hoe dieper de weefsels zijn aangetast, des te hoger de graad van verbranding. Diepe brandwonden kan men verder onderverdelen in 3^e, 4^e, 5^e, 6^e graads brandwonden.

De kleur van het gebied met een 3^e graads of ernstigere verbranding is eerst beige, dan wit en in zeer ernstige gevallen zwart. Denk maar aan kippevlees dat je in de pan bakt; eerst wordt het vlees, beige, als het iets verder gebakken is, wordt het wit en ten slotten als je het vlees vergeet in de pan, is het vlees zwart. Rondom de diepe brandwonde zit er altijd een 1^e of een 2^e graads verbranding.

Diepere brandwonden kunnen fataal zijn indien deze niet worden behandeld.

SYMPTOMEN VAN ENE BRANDWONDE

De klinische symptomen van brandwonden zijn eigenlijk altijd hetzelfde, onafhankelijk van de oorzaak. Wel geven hitte, vuur en elektriciteit direct symptomen, terwijl chemicaliën, bevroering en straling pas na enige uren of dagen symptomen geven.

De symptomen die je aantreft bij brandwonden zijn vaak weer de bekende eigenschappen van iedere ontsteking: warmte, roodheid, zwelling en pijn.

EERSTE HULP

De verbrande huid zo goed mogelijk KOELEN (> 10 MINUTEN), het dier warm houden, de wonden eventueel verbinden. 'Water en de rest komt later' is ook een regel die voor dieren geldig is!

Je koelt met stromend water (bijvoorbeeld de douche) tot de hitte uit de verbrande weefsels is verdwenen.

Bij een grote wonde kies je voor spoelen met LAUW water en niet voor koud water. Door met lauw water te spoelen voorkom je dat het dier met een grote brandwonde in shock geraakt. Zou je de verbrande weefsels met (ijs)koud water koelen, dan kan het dier snel hypothermisch worden (onderkoelen) en in shock geraken.

Bij kleine brandwonden kan je gebruik maken van een ijspak. Het gevaar voor hypothermie (onderkoeling) is dan veel minder aanwezig. Bij een dier waar heet vet of iets dergelijks is over gelopen, haal je zo snel mogelijk het resterende vet met papieren zakdoeken of keukenrol uit de vacht; zo kan de brandwonde niet erger worden.

Geef geen medicatie! Laat dit aan de dierenarts over.

Een dier met een behoorlijke brandwonde kan in shock geraken. Je moet zo een dier dus warm houden. Je kan het dier het beste in een deken wikkelen, waarbij je de verbrande delen vrijlaat. Zorg ervoor dat het dier uit de tocht (uit de wind) blijft. In eerste instantie zijn brandwonden door de hitte steriel. De verbranding heeft alle bacteriën gedood. Toch kan je alsnog een verband aanleggen. Dit doe je op vochtverlies uit de beschadigde huid zo veel mogelijk te voorkomen, om de beschadigde weefsels te beschermen tegen verdere

beschadigingen en om te voorkomen dat het dier aan de wonde gaat likken en een infectie inbrengt.

Realiseer wel hoe pijnlijk deze wonde voor het dier is voordat je begint met verbinden. Sommige dieren laten het niet na om je dat heel duidelijk te maken. Maar er zijn er ook die ondanks enorme pijn nauwelijks een kik geven. Dep de huid na het koelen droog met steriele verbandgaasjes. Daarna de wonde eventueel met plastic huishoudfolie verbinden (niets op de wonde smeren!)

Een dier met brandwonden heeft meer kans op infecties en kans op vochtverlies. Het moet intraveneus (via de aders) vocht toegediend krijgen, speciale wondverzorging en extra zorg krijgen.

BRANDWONDEN DOOR CHEMICALIËN

Voordat je een hond met brandwonden door chemicaliën behandelt, trek je eerst handschoenen aan. Dit om te voorkomen dat je zelf een brandwonde oploopt door het contact met de resten van de chemische vloeistof in de vacht van het dier;

De chemische stoffen die brandwonden veroorzaken, zijn zeer schadelijk en giftig voor een dier; omdat het dier de neiging heeft om de vacht schoon te gaan likken, moet je het likken voorkomen om inwendige verbranding te voorkomen en zo de vergiftiging te vergroten.

Als eerst ga je de vacht uitspoelen met grote hoeveelheden water om zo het chemische middel uit de vacht te gaan verwijderen.

ZONNEBRAND

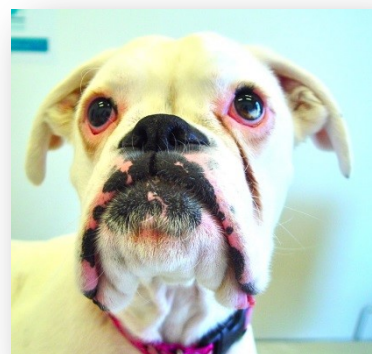
Net als mensen kan ook de huid van de hond door de zon verbranden. Irritatie, beschadiging van de huid zoals blaren en zelf kwaadaardige tumoren kunnen het gevolg zijn. Door bewust te zijn van de risico's en hier mee rekening te houden, kan je veel problemen voorkomen.

Honden met een korte, witte vacht lopen het meest risico.

Neusrug, oorschelpen, buik en liezen geraken het snelst verbrand.

Bepikt directe blootstelling aan zonlicht voor de honden die erg vatbaar zijn. Vooral op de heetste uren van de dag. Voorkomen is altijd beter dan genezen.

Gebruik een speciale sunblock voor dieren op de gevoelige plekken.

BOTBREUKEN

Als een hond na een ongeluk een van zijn poten niet meer belast, is de kans groot dat de poot gebroken is.

SYMPTOMEN

Bij een dier dat plots kreupel is of erg veel last heeft van zijn rug, is het soms moeilijk om uit te vinden of de oorzaak zich in de botten bevindt of in de zachtere weefsels. Welke symptomen tref je aan bij een dier dat een probleem heeft aan een of meerdere botten? Je let op pijn, zwellingen, functieverlies, misvormingen, onnatuurlijke mobiliteit en op crepitatie (hoorbaar wrijven van gebroken botten over elkaar).

EERSTE HULP

Als je eerste hulp geeft bij een dier met een gebroken poot, zijn er enkele regels waar je je aan houdt. Raak het gebroken bot zo min mogelijk aan, stabiliseert de fractuur, verzorg bij een open fractuur de wonde en ga uiterst voorzichtig te werk als je een dier verdenkt van een gebroken wervel;

Een dier met een gebroken wervel is heel erg riskant om te hanteren. Er bestaat immers het risico dat je door een verkeerde beweging te maken tijdens het verplaatsen op optillen nog meer schade aanricht. Een dier dat bijvoorbeeld in eerste instantie nog niet verlamd was, kan dan plots wel verlamd geraken. Alleen als het strikt noodzakelijk is, verplaats je het dier. Dat doe je met een aantal mensen gelijk. Om zo goed mogelijk te voorkomen dat de wervelkolom een verkeerde beweging maakt, ondersteun je de wervelkolom continue en vermijd je draaiing van de wervelkolom.

Er zijn twee soorten botbreuken: gesloten en open fractures.

Bij een open botbreuk steekt het bot door de huid, zodat er gemakkelijk vuil en ziektekiemen in de wonde kunnen komen. Om de kans op infecties zo klein mogelijk te houden, moet je de breuk afdekken met een steriel gaas. Je zet deze vast met papieren tape.

Als de huid nog intact lijkt, dan kan een gebroken bot later (bijvoorbeeld tijdens het vervoer naar de dierenarts) alsnog door de huid schieten. Het is daarom van groot belang om de gebroken poot te ondersteunen totdat je bij de dierenarts bent. Zowel bij open als bij een gesloten botbreuk kan je een noodspalk aanbrengen; dit doe je alleen als de hond niet te vervoeren is, liever het dier verplaatsen zonder de poot aan te raken.

- Breng eerst een EHBO-muilkorf aan!
- Wikkel de poot in met watten (NIET direct op een open wonde, eerst een gaasje aanbrengen);
- Gebruik een stok of lat als spalk (houten lepel - friscostokje - balpen - ..)die qua maat bij de poot past;
- De spalk moet de twee gewrichten, waartussen de breuk zit, overbruggen;
- Zet de spalk aan boven- en onderkant met leukoplast vast;
- Wikkel tenslotte poot en spalk in een verband. Elastisch verband is het voor het handigst;
- Probeer de hond zo rustig mogelijk te vervoeren, liefst in zijligging. Je kan bijvoorbeeld een deken onder hem schuiven en deze aan de vier hoeken optillen;
- Tijdens het stabiliseren laat je de botstukken zitten in de positie waarin ze zich bevinden. Probeer nooit zelf de poot terug te zetten!

Er zijn redenen om een breuk juist niet te stabiliseren. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een dier binnen hele korte tijd geopereerd wordt. Tot het moment van operatie laat je de

hond dan op een rustige plaats liggen. Het kan ook zijn dat het dier zich hevig verzet. De kans op erger worden van de schade is op dat moment veel groter dan de voordelen van het stabiliseren. Een dergelijk dier leg je neer op een rustige en warme plek, tot de dierenarts verder kan met onderzoek en behandeling.

TRANSPORTEREN VAN EEN SPOEDPATIËNT

Als het dier zich op straat of bij een eigenaar thuis bevindt, moet het zo snel mogelijk naar de dierenarts worden gebracht. Tijdens dit transport wordt het dier zo vervoerd dat het zo min mogelijk ongemak ervaart.

We verdelen de dieren die getransporteerd worden in twee groepen, namelijk de dieren die zelf kunnen lopen en de dieren die niet zelf kunnen lopen.

DIEREN DIE ZELF KUNNEN LOPEN

Honden die zelf kunnen lopen, kan je dat ook het beste laten doen; ze voelen zich op die manier veel prettiger dan wanneer ze tegen hun zin in een bepaalde houding worden gedwongen of worden gedragen;

Ook zij kiezen een houding die voor hen zo comfortabel mogelijk is en zo min mogelijk pijn oplevert. Je kan het dier vertrouwen geven door er zachtjes tegen te praten en je kan zelf een handje helpen om ze in de auto te laten klimmen.

DIEREN DIE NIET ZELF KUNNEN LOPEN

Dieren die niet zelf kunnen lopen, kan je op een aantal manieren transporteren. Dit hangt ook af van de grootte van het dier. Het dier kan door de eigenaar of door een andere persoon in de armen worden gedragen of in een draagmand of doos worden gelegd. In ernstige gevallen gebruik je een brancard. Bij een dier dat in de armen wordt gedragen, maken we onderscheid tussen kleine honden, middelmatige honden en grote honden.

Kleine honden hou je vast door met je ene hand en onderarm het lichaam te ondersteunen ter hoogte van het sternum (borstbeen) en met je andere hand het hoofd vast te houden. Het hoofd kan je op twee manieren vasthouden. Als het dier rustig is, steun je de hals met de hand. Het hoofd ligt op je hand. Als het dier wat tegenspartelt, pak je met je hand de nek stevig vast. Trek het nekvel zo strak mogelijk aan zodat het dier niet kan ontsnappen, maar wel makkelijk kan ademen

Middelgrote honden hou je vast door een arm achter de achterpoten, onder de bilspieren te brengen en de andere arm ter hoogte van de voorborst, achter de voorpoten of tussen de voorpoten. Je tilt het dier dan op en duwt het tegen je borstkas aan let op dat je je rug niet overbelast. Zak eerst helemaal door je knieën, pak dan het dier vast en kom vervolgens met een rechte rug overeind.

Grote honden til je met twee of meer personen op. De eerste persoon staat bij de voorpoten van de hond. Deze persoon brengt een arm voor de voorpoten, om de hals van de hond en de arm achter de voorpoten, in de oksels van de hond. De tweede persoon staat bij de achterpoten van de hond en brengt de ene arm voor de achterpoten van de hond onder de buik en de andere arm onder de bilspieren.

BRANCARD

De transportmethoden die hiervoor beschreven staan, zijn niet geschikt voor alle spoedpatiënten. Bij een aantal dieren maak je gebruik van een brancard. Een brancard gebruik je wanneer een dier te groot is om anders te worden getransporteerd of wanneer je denkt dat het een ernstige verwonding of aandoening heeft. Bijvoorbeeld een collaps met benauwdheid of met bewusteloosheid, een collaps met verwondingen in de borst- of buikholte, bij multipale breuken, waarbij het te pijnlijk is om ze op een andere manier te vervoeren en bij een gebroken rug. Er bestaan brancards die speciaal voor dieren ontwikkeld zijn.

Verder kunnen ook planken, dekens of hekwerk dienstdoen als brancard. Als je gebruik maakt van een brancard die speciaal voor dieren is ontworpen, dan kan je een dier het beste met meerdere mensen op de brancard leggen. Het verplaatsen van het dier verloopt dan zo vloeiend mogelijk. Dit doe je stapsgewijs op de volgende manier:

- Plaats de brancard heel dicht bij de rug van het dier (meestal ligt het dier in zijligging op de grond);
- Breng voor de zekerheid een muilkorf aan omdat het dier kan bijten van de pijn van de volgende handelingen die je gaat uitvoeren;
- Duw het dier half op zijn borst, een halve borst-buik-ligging, en schuif de brancard vervolgens onder het dier vanaf de rugzijde. Laat het dier vervolgens langzaam terugzakken op de brancard. Deze manier gebruik je voornamelijk bij dieren met een collaps. In plaats van het dier half in borst-buik-ligging te brengen, kan je het dier ook in zijligging laten liggen en met een paar personen op de brancard trekken. Je pakt dat op verschillende plaatsen het nek- en rugvel vast en trekt het dier gelijkmatig op de brancard. Deze methode gebruik je bij dieren waarvan je vermoedt dat ze multiple botbreuken hebben of dat hun rug is gebroken.

Als een patiënt te agressief is om deze handelingen toe te laten, heb je geen andere keus dan het dier in zijn nekvel te pakken met je ene hand en met je andere hand zijn achterste te ondersteunen. Leg hem voorzichtig en zo snel mogelijk in een mand, zodat hij zo min mogelijk ongemak ervaart.

Nadat het dier in de auto is gezet, al dan niet in een transportmand of -doos, wordt het zo snel, maar wel zo voorzichtig mogelijk naar de dierenarts gebracht. Tijdens het transport let je voortdurend op of de toestand van het dier stabiel blijft, of het dier op zijn plaats blijft liggen en of het dier de chauffeur niet afleidt. Het beste is uiteraard om een tweede persoon in de auto te hebben die op deze dingen kan letten en tegelijk het dier op zijn gemak stelt.

TEMPERATUUR

De normale temperatuur van een hond is 38-39 graden, via de anus gemeten. Belangrijk is om de thermometer voldoende diep aan te brengen om een juiste waarde te kunnen meten. De snelle en veilige manier is het meten van de temperatuur met een digitale thermometer: binnen 1 minuut weet je de temperatuur. Een beetje glijmiddel maakt het inbrengen makkelijker (je kan ook wat speeksel gebruiken).

ONDERKOELING

Onderkoeling is een levensbedreigende lichaamsconditie. De lichaamstemperatuur daalt gevaarlijk laag (onder de normale lichaamstemperatuur) door te lang blootgesteld te zijn aan koude.

Honden hebben net minder last van de koude, door hun vacht, maar een hond die nat is of een dunne vacht heeft, heeft sneller last van de koude.

Maar in extreem koude weersomstandigheden hebben zelfs de 'hardste' rassen last van de koude.

Onderkoeling kan ook optreden bij koude wind (jonge dieren), na het vallen in koud water, ongelukken (shock) en grote verbrandingen. Het dier rilt, is suf en voelt koud aan.

TEKENEN VAN ONDERKOELING

- Bibberen
- Lusteloosheid
- Lage lichaamstemperatuur (onder 38-39,5°C)
- Moeilijke ademhaling
- Spierstijfheid
- Lage hartslag

BEHANDELING BIJ ONDERKOELING

- Als de hond bibbert, verplaats hem naar een warme plaats en wikkel hem in een deken.
- De hond is **bewusteloos** en ademt niet?
-> pas mond-op-neus ademhaling toe
- Ga zo snel mogelijk naar de DA (verwittig hem van je komst!)

De hond is bij bewustzijn?

- Moedig hem aan om lauw water te drinken, eventueel fysiologisch water (1 liter water met 9 gram keukenzout), of ORS-water.
- Wrijf het lichaam (niet de benen) zachtjes om de circulatie te stimuleren.
- Als de hond nat is, droog hem met handdoeken of een haardroger op een zachte stand.
- Neem de temperatuur om op te volgen of de lichaamstemperatuur verhoogt.

- Geen warmtepads of warmwaterkruik rechtstreeks tegen het lichaam leggen.
Draai ze in een handdoek en leg ze naast de hond.
Een waterfles met warm water kan ook gebruikt worden.
- Indien de hond dwingend aan zijn voeten likt, kan het zijn dat deze lijden aan bevrozing.

Leg op de pootjes warme kompressen en ga zo snel mogelijk naar de DA (verwittig hem van je komst!)

Voorkomen is beter dan genezen, zegt men.

Kleine rassen, puppy's, oudere honden en kortharige en honden met een 'enkele' vacht zijn meer onderhevig aan onderkoeling dan rassen met lange en 'dubbele' vachten.

Neem extra voorzorgen voor deze risicogroep bij koud en langdurige koude perioden. De makkelijkste manier om onderkoeling te voorkomen is ervoor te zorgen dat de hond ergens warm kan liggen (van de grond op een deken en uit de wind/regen) bij koud weer (graag binnen).

Een hond kan snel onderkoeld geraken in de winter als hij nat is (na de wandeling) en tochtig ligt (in een garage, ...).

Droog de hond goed af na de wandeling en laat hem binnenshuis opdrogen.

Mocht de hond snel lijken te herstellen, neem dan de temperatuur op: 38-39 graden is normaal voor honden.

Herstelt de hond niet binnen de 15 minuten en/of wordt hij niet warmer, dan ga je direct naar de dierenarts.

BEVRIEZING

Als de hond te lang is blootgesteld aan te extreme koude, kijk je de topjes van de oren, voetzolen en staart na op tekenen van bevriezing.

Kijk naar de volgende tekenen:

- Weefsel wordt bleek of grijs.
- De zone is erg koud bij aanraking.
- De zone voelt hard aan.

Het eerste dat je doet is een hond met bevroeringsverschijnselen uit het koude weer halen en de beschadigde zone op een zachte manier 'dooien'.

- Wikkel de bevroren lichaamsdelen in warme, vochtige doeken, en vervang de doeken als ze afgekoeld zijn.
- Duw de bevroren delen NIET in warm water.
- NIET WRIJVEN, dit geeft brandwonden!
- Als het weefsel rood wordt, stop je met de warme vochtige doeken, wikkel de hond in een warm deken (de huid zwelt op en wordt rood doordat de circulatie terugkomt in het weefsel).

Ga zo snel mogelijk naar de DA (verwittig hem van je komst!).

In ernstige gevallen van bevrozing, kan de huid zwart worden. Dit zou moeten wegtrekken na een paar dagen.

OVERHITTING

Dit is een ernstige situatie, dat snel tot een coma kan leiden met de dood tot gevolg. De temperatuur moet zelfs nog niet zo hoog zijn, dat de hond vane en oververhitting kan sterven. Een oververhitting kan zelfs gebeuren wanneer de buitentemperatuur warmer is dan de normale lichaamstemperatuur van de hond.

Overhitting kan ook ontstaan door een zonnesteek of hittedslag, doordat een dier in een omgeving is geweest die te warm is; een auto in de zon is zo een beruchte plek. Een hond kan zijn warmte akkeen kwijt door te hijgen. Kan de hond de overtollge lichaamswarmte niet kwijt doordat zijn omgeving warmer is dan zichzelf, kan zijn temperatuur snel oplopen tot 41 graden. Door het stollen van het bloed en door hersenbeschadigingen die hierbij optreden kan de hond snel sterven.

Rassen met platte snoeten zoals Boxers, Bulldogs, Mopshonden,... kunnen ook op zachte zomerdagen last hebben van overhitting.

HOE HERKEN JE EEN OVERVERHITTING?

- Snel hijgen
- Uitgesproken hard kwijlen
- Glazige ogen
- Trillende spieren
- Zwijmelen op de benen
- Loom en lusteloos
- Een zwakke polsslag
- Moeilijk ademen
- Hoge temperatuur (boven 38,5° - 39°C)

- Waterige of bloederige diarree
- Braken
- Bleek tandvlees (tegen shock aan)

Indien een oververhitting niet behandeld wordt, kan dit tot coma leiden en dood tot gevolg hebben.

Behandeling:

Indien je vermoedt dat de hond een zonneslag heeft, moet je snel handelen.

- Verwijder halsbanden en alles wat de hond zijn ademhaling kan belemmeren. Doe geen muilkorf aan bij een hond die oververhit is (hij moet kunnen hijgen => afkoeling).
- Indien de hond geen polsslag heeft (voel in de lies) start CPR of mond-op-neus ademhaling en breng hem zo snel mogelijk naar de DA (verwittig hem van je komst!).
- Is de hond bij bewustzijn, verplaats hem dan naar een schaduwrijke plaats met een goede luchtstroom en geef hem vocht (fysiologisch water, ORS-water, water met ijsblokjes in, ...), forceer hem niet te drinken, eventueel geef je hem wat licht bouillonwater.
- Koel de hond af met lauw water. Maak handdoeken vochtig en wikkel deze rond het lichaam. Maak de voetzolen, lies en buik nat.
- Gebruik geen KOUD water om een oververhit dier af te koelen. Koud water zorgt dat de haarvaten samentrekken en werkt het afkoelen tegen.
- Hou de hond nat tot zijn lichaamstemperatuur 39°C is. Temperatuur hem regelmatig en volg zijn lichaamstemperatuur grondig op.
- Indien hij tot 39°C gezakt is, haal de handdoeken eraf en droog hem af, (indien je de hond blijft koelen, kan hij onderkoeld geraken).
- Moedig hem aan om te drinken, maar forceer niks.

Omdat overhitting schade kan geven aan interne organen van de hond, moet je hme naar de dierenarts brengen voor een volledig onderzoek.

EEN OVERVERHITTING VOORKOMEN:

Ook op een zachte zomerdag kan de temperatuur in een auto snel hoog oplopen. Elk jaar sterven er honderden dieren door oververhitting omdat ze 'even' in de auto zijn achtergelaten.

Als we spreken over een oververhitting, weten mensen dat ze hun dier niet mogen achterlaten in de auto, zelfs niet in de schaduw met de ramen naar beneden.

Honden kunnen ook oververhit geraken door andere zaken, dan denken we aan te veel trainen in warm weer, niet genoeg drinkwater, opgesloten in een te kleine ruimte zonder verluchting,

Je kan een oververhitting voorkomen door de volgende regels te volgen:

- Laat je hond NOOIT in de auto achter bij warm weer, ook niet met de ramen naar beneden!
- Als de temperatuur buiten stijgt, hou hem op koele, schaduwrijke plaatsen of zorg dat hij naar een schaduwrijke plaats kan gaan.
- Als hij in een kamerkennel zit, en er is geen airco, zorg dat er een ventilator draait in de ruimte (richting kennel).
- Ga je met de hond werken, zorg voor lichte oefeningen, en zorg dat de hond regelmatig rust en veel drinkt.
- Zorg dat er altijd vers water voorhanden is.

HOE SNEL WORDT HET (TE) WARM IN EEN AUTO?

**laat mij niet in
de auto achter!**

TEMPERATUUR BUITEN	TEMPERATUUR IN DE AUTO	
	Na 10 minuten	Na 30 minuten
°C		
21	31	40
24	34	43
27	37	45
30	40	48
32	43	51
35	45	54

DEHYDRATATIE

Uitdroging is een serieuze zaak, ook in combinatie met oververhitting. Een hond kan ook uitdrogen doordat hij veel en langdurig moet braken en/of langdurig diarree heeft. Ook niet genoeg drinkbaar water is een reden dat een hond kan uitdrogen.

Honden die uitgedroogd zijn, kunnen braken of hebben waterige diarree, ingevallen ogen, een zwakke hartslag en zijn meestal zwak en lusteloos. Om te zien of een hond uitgedroogd is, checken we het tandvlees, is het droog of plakkerig (niet nat) dan is uitdroging hier de oorzaak.

Een simpele test kan ook:

- Zoek een stukje losse huid, ter hoogte van de nek of net vooraan de schouders.
- Neem de huid vast, trek hem omhoog en laat los; kijk hoe de huid zich herstelt: is de hond gezond, zal de huid direct terugspringen, is de hond uitgedroogd, zal de huid rustig terug in de plooi vallen.
- Als de hond extreem is uitgedroogd, kan het zijn dat de huid recht blijft staan. Als dat zo is, is het een noodgeval en moet je zo snel mogelijk naar de dierenarts. Verwittig hem van je komst.

UITDROGING BEHANDELEN

Een zachte vorm van uitdroging kan je behandelen door ORS water of fysiologisch water te geven. Dit zal alles zijn wat nodig is. Je kan eventueel een lichte bouillon geven, dat lust een hond liever dan water en dit is licht gezouten.

Een ergere vorm van uitdroging, wanneer de hond geen water wil drinken, moet je zo snel mogelijk naar de dierenarts, en zal deze intraveneus vocht toedienen.

Onderschat uitdroging niet, het kan dodelijk zijn! Bij twijfel, ga steeds naar je dierenarts!

VERDRINKING

Red de hond uit het water en breng hem naar een droge plek. Indien de hond buiten bewustzij is, handel dan als volgt:

- Open de bek en trek de tong uit de mond;
- Verwijder eventuele vreemde voorwerpen;
- Til de hond aan de achterpoten op (indien mogelijk) en laat hem met zijn hoofd naar beneden hangen;
- Het water kan uit de luchtwegen lopen;
- Bepaal de SPAR en reanimeer indien nodig;
- Maak de hond droog en warm hem op, neem hem mee naar de dierenarts voor controle.

VERGIFTIGING

Als een hond vergiftigd is, kan dat allerlei verschijnselen geven: braken, diarree, spierkrampen of ademhalingsproblemen. Verwijder eventuele resten van de giftige stof uit de mond door de mond te gaan spoelen. Hou daarbij wel het hoofd van het dier naar beneden, zodat het spoelwater uit de mond kan lopen.

Het is van groot belang te weten om welke giftige stof het gaat. Bij het ene gif moet je de hond laten braken, bij andere gifstoffen mag dat helemaal niet! Neem zo snel mogelijk contact op met de dierenarts.

Bewaar het braaksel en de resten van de verpakking, plant of ander verdacht materiaal en neem dit mee naar de dierenarts.

BRAKEN EN DIARREE

BRAKEN

Soms kan het gebeuren dat de hond een keer overgeet. Als dit eenmalig is hoef je je geen zorgen te maken, een hond kan altijd wel eens iets gegeten hebben wat verkeerd bevallen is. Als de hond blijft braken, kunnen er meer oorzaken zijn.

Meest voorkomende oorzaken van braken:

- Garbage Gut ofwel het eten van vieze rotte dingen uit vuilnisbakken of op straat.
- Bacterieel of Viraal
- Giftige planten
- Vreemde voorwerpen
- Medicaties (antibiotica, pijnstillers)

Braken heeft tot doel de maaginhoud naar buiten te werken; de hond wordt onrustig, kokhalst en krijgt een aantal buikpersen, om vervolgens zijn maaginhoud op de grond te gooien;

Ook bij het frequent braken verlies een hond kostbaar vocht; het regelmatig aanbieden van kleine beetjes lauw water is nodig.

Behandeling:

Vaak kun je als eigenaar het braken oplossen door even gedurende 24 uur je hond niks te eten te geven. Ook je hond even 12 uur geen water geven kan ook geen kwaad, hierdoor kan de maag van je hond even tot rust komen. Daarna moet je heel voorzichtig gaan beginnen met kleine beetjes lauw water, een paar slokjes en een half uur later nog eens. We zien vaak dat een hond overgeeft en direct daarna een hele bak water naar binnen slokt en vervolgens weer begint over te geven. Een koude plens water is veel te irriterend voor de maag, dus beginnen met lauw water en kleine beetjes.

Als dit goed gaat mag je beginnen met kleine beetjes licht verteerbaar voer te geven.

Licht verteerbaar eten:

- Gekookte rijst/gekookte kip
- Hardgekookte eieren
- Gekookte witvis
- Wit brood of beschuit
- Commercieel licht verteerbaar voer verkrijgbaar bij dierenarts

Gouden Regel: kleine beetjes verschillende keren op een dag.

Na een paar dagen mag je weer langzaam overgaan op de eigen brokken van de hond. Als dit na één of twee dagen geen verbetering oplevert moet je je dierenarts raadplegen.

Indien het braken heel heftig is of langer dan 24 uur aanhoudt, is het verstandig een afspraak te maken bij de dierenarts. Ook als de hond er ziek van is, moet er dezelfde dag nog een bezoek gebracht aan de dierenarts. Frequent braken (meerdere keren per uur) kan wijzen op een afsluiting van de darmen (een ileus). Een RX foto zal uitsluitsel geven. Heftige pogingen tot braken zonder dat er wat teruggegeven wordt is een spoedgeval! Dit kan namelijk een maagtorsie zijn. Honden die meerdere keren per week braken, een matige eetlust hebben en sloom zijn, zijn ook dieren die verder moeten onderzocht worden.

DIARREE

De meeste honden hebben één tot twee keer per dag een goed gevormde, stevige ontlasting. Je spreekt van diarree wanneer de ontlasting dunner dan normaal is. Een hond met diarree heeft te dunne ontlasting en verliest hiermee kostbaar vocht. Biedt hem daarom extra lauw water aan, geen ijskoud water uit de kraan. Bij aanhoudende diarree of bijkomende koorts, ziek zijn of niet willen eten, is het verstandig de dierenarts te raadplegen.

Vaak is de frequentie van ontlasten ook meer dan normaal. Hieronder wordt de acute diarree besproken. Er bestaat ook chronische diarree. De meest vormen van diarree zijn onschuldig en duren heel kort: van één dag tot slechts een paar dagen. Er is een onderscheid tussen dunne darm diarree en dikke darm diarree. Bij dikke darm diarree is de frequentie van poepen sterk toegenomen en is er vaak sprake van persen en verhoogde aandrang. Per keer worden meestal kleine hoeveelheden faeces geproduceerd, soms met slijm en bloed. Tijdens het uitlaten wordt vaak meerdere keren gepoept. Bij dunne darm diarree wordt er doorgaans minder vaak gepoept en per keer grote hoeveelheden zonder dat de hond erg perst.

Oorzaken van acute diarree

- Verandering van voer of een niet goed verteerbaar voer
- Eten van rommel (tafelresten, snoepgoed, planten, bepaalde medicijnen, enz.)
- Virussen: parvo- en coronavirus
- Bacterie: vb salmonella
- Spoelwormen
- Coccidiën en flagellaten (Giardia)
- Voedingsallergie of voedselovergevoeligheid
- Stress

Behandeling van diarree

Heeft de hond last van diarree dan is het belangrijk om licht verteerbare voeding te geven en dit ook frequent in kleine maaltijden aan te bieden. Verder is voldoende vocht belangrijk en moet natuurlijk de oorzaak bestreden worden. De meest vormen van diarree zijn onschuldig en duren slechts enkele dagen.

Maar let wel op bij puppy's, wacht niet te lang met de dierenarts te consulteren. Puppy's kunnen namelijk snel uitgedroogd raken.

REISZIEKTE & VAKANTIE CHECKLIST

Reisziekte is een algemeen voorkomende aandoening die 1 op 6 honden van alle leeftijden treft, waarbij puppy's en jongere honden gevoeliger zijn. Het is een verstoring van het evenwichtsorgaan door bewegingen en schommelingen. Hierdoor wordt een gevoel van misselijkheid opgewekt.

SYMPTOMEN VAN REISZIEKTE

De typische symptomen van reisziekte zijn:

- braken
- misselijkheid
- kwijlen
- onrust, angst en trillen

De oorzaken ervan zijn complex. Reisziekte kan optreden als de hersenen teveel signalen krijgen uit het evenwichtssysteem van het lichaam. Onrust en angst versterken het effect van andere prikkels en samen veroorzaakt dit de gevoelens van misselijkheid waardoor het dier kan gaan braken.

TIPS TIJDENS DE AUTORIT

- Laat de hond eerst rustig aan de auto wennen, pas als de hond op zijn gemak is, een stukje gaan rijden. Begin vervolgens met korte reizen en bouw dit geleidelijk uit naar langere reizen.
- Zorg dat uw hond voldoende frisse lucht krijgt gedurende de reis door de ramen een stukje open te zetten.
- Zorg voor een comfortabele temperatuur. Honden kunnen niet zo snel hun lichaamstemperatuur aanpassen.
- Rij zachtjes en voorkom onnodig remmen of optrekken.
- Neem gedurende langere reizen regelmatig pauze en laat je hond uit de auto om hem uit te laten en te laten drinken.
- Geef geen eten meer binnen 2 uur voor vertrek.
- Als de hond de auto associeert met een leuke activiteit, zoals een wandeling op de plek van bestemming, zal dit helpen de angst en onrust te verminderen.
- Maak de eerste paar reizen voor puppy's zo leuk en stressvrij als mogelijk, aangezien deze ervaring bepaalt hoe ze zich nadien zullen voelen bij autoreizen.
- Een rubber strookje aan het chassis achteraan de wagen bevestigen, helpt om de statische elektriciteit van de wagen te neutraliseren, waardoor de hond zich minder snel misselijk zal voelen.

MEDICATIE TEGEN REISZIEKTE

Omdat eigenaren van dieren met reisziekte zich meestal niet bij de dierenarts lieten zien, is dit probleem altijd onderschat. Intussen weten we wel, dat eigenaren van honden met reisziekte zich veelal proberen te redden met middeltjes uit de dierenwinkel of men laat de hond gewoon thuis, wat weer een negatieve invloed heeft op de band tussen eigenaar en hond.

Tegenwoordig zijn er medicijnen tegen reisziekte speciaal voor honden. Reisziekte wordt hiermee in verreweg de meeste gevallen voorkomen, zonder bijwerkingen.

MAAGTORSIE

Maagtorsies komen voornamelijk voor bij de grotere honden, zoals Duitse doggen, Duitse herders, Duitse standers en andere grote rassen. Meestal begint het met een sterke uitzetting van de maag. Deze kan veroorzaakt worden door een combinatie van (te) veel eten, drinken, het inslikken van een grote hoeveelheid lucht of een maag/darm aandoening; daardoor wordt het zwaartepunt van de maag verplaatst, met als gevolg dat hij makkelijk om zijn as kan gaan draaien. De maag zit aan de voorzijde vast aan de slokdarm en aan de twaafvingerige darm aan de achterzijde. Wanneer de maag een slag draait worden de slokdarm en de darm daardoor dichtgekenepen. Er kan dan niets meer de maag in of uit;

Bij een maagtorsie zijn de symptomen meestal al erg snel verontrustend. Doorgaans is de hond kort na het eten onrustig en misselijk. Hij voelt zich duidelijk niet zo goed; vaak probeert hij over te geven, maar dat lukt niet.

Bij dit loos braken komt er hoogstens wat wit slijm uit. In een korte tijd zwelt de buik duidelijk op, vooral aan de linkerkant; dat komt doordat het voedsel in de maag enigszins verteert wordt, waarbij gassen vrijkomen die de maag nu echter niet kunnen verlaten. Wanneer je op de buik tikt met de vingers, hoor je een holle toon.

Als een hond een maagtorsie heeft, moet er snel ingegrepen worden. Ga bij een verdenking van een maagtorsie, altijd direct naar de dierenarts! Bel eerst om te laten weten dat je eraan komt, het is een kwestie van leven en dood. Een hond met deze aandoening kan binnen het uur sterven!

Om te beginnen wordt geprobeerd een slang, een maagsonde in de maag te brengen. Als het meezit, kunnen de gassen en vaak ook de rest van de maaginhoud door deze slang ontsnappen; de maag wordt weer kleiner en de kans bestaat dat hij weer in zijn normale positie terugdraait;

Wanneer deze meer dan een halve slag gedraaid zit, lukt het vaak niet meer om de slang in de maag te krijgen. De maagsonde loopt dan vast aan het eind van de slokdarm. In zo een geval wordt geprobeerd dwars door de buikwand heen met een holle naald de maag aan te prikken. De gassen kunnen dan door de naald naar buiten en met een beetje geluk draait de maag zover terug dat het mogelijk wordt om wel te sonderen. Zo niet, dan zal de hond snel geopereerd moeten worden, waarbij de maag wordt teruggedraaid en vaak wordt vastgezet aan de buikwand (om volgende torsies te voorkomen).

INSECTENBETEN

Insecten kunnen bijten of steken.

Meestal als een insect gestoken heeft, zie je op die plaats een zwelling verschijnen.

BIJEN- OF WESPENSTEEK

Honden zijn uitstekende insectenvangers, dus ook bijen of wespen zijn wel eens het slachtoffer; als een hond gestoken is, haal de angel eruit met een pincet, reinig en ontsmet en leg een koud kompres op de plaats van de steek, dit zal de zwelling en pijn beperken. Ga bij een steek op de tong of in de keel snel naar de dierenarts. De zwelling kan namelijk zorgen dat de keel dicht gaat en de hond het benauwd krijgt. Ook als de hond allergisch reageert (met bultjes of een hevige zwelling op de steek), is een bezoek aan de dierearts met spoed noodzaak!

TEKENBEET

Als de teek nog in het hondenlichaam zit, verwijder je de teek met een tekentang.

Reinig en ontsmet de plaats en leg een ijspak als er een grote zwelling is.

Dood de teek (leg hem in een beetje papieren zakdoek en knijp hem fijn, of sta er op).

Trek nooit een teek uit het hondenlichaam met je blote hand, de tanden kunnen zo blijven zitten. Dit geeft kans op infectie.

VERBANDLEER

Al naargelang de plaats van de wonden dient er een verband te worden aangelegd, voordat je het dier naar een dierenarts brengt. Voor oppervlakkige huidwonden is er meestal geen verband nodig;

Wanneer dan wel?

Om bloedingen te stelpen, pijn te verzachten door ondersteuning of om te voorkomen dat wonden besmet geraken (denk aan open botbreuken of grote wonden). Maar ook om overlast van bloedspetters te voorkomen (denk aan een kwispelende bloedende staart).

WONDVERBAND

een steriel gaasje met daarom witte watten en eromheen een hydrofiele windel om het op zijn plek te houden.

Deze is geschikt voor lichte verwondingen, zonder grote bloedingen.

HOOFDVERBAND

Deze wordt gebruikt bij hoofd, oor of oog verwondingen. Vooral bij oor verwondingen is het belangrijk het verband zo aan te leggen dat het gewonde oor tegen het hoofd aan komt te liggen (bij hangoren) om verdere verwondingen tijdens het schudden van het hoofd te voorkomen. Bij staande oren plooi je het oor in de natuurlijke manier naar achteren langs de hals.

- Stap 1
Een steriel gaas tegen de wonde aan leggen, bij oor verwondingen is het soms nodig dit aan beide kanten van het oor te doen.
- Stap 2
Watten over het oor en rond het hoofd aan leggen. Het niet beschadigde oor kan gewoon vrijgehouden worden.
- Stap 3
Met een flex verband de watten op zijn plaats houden

Het verband wordt wisselend voor en achter het gezonde oor omgeslagen, zodat het verband niet snel zal verschuiven. Het dient wel voldoende naar voor te worden aangebracht, maar niet te strak, zodat de ademhaling niet belemmerd wordt.

POOTVERBAND

Bij lichte verwondingen kan gewoon een wondverband aangebracht worden. Bij grotere verwondingen zal een geheel pootverband aangelegd moeten worden. Het risico bij pootverbanden is de stuwing. Om dit te voorkomen werk je altijd van onderaf aan. Stuwing kan ontstaan doordat het weefselvloeistof die door het lichaam naar bijvoorbeeld de tenen wordt gevoerd, niet terug kan vloeien en dan ophoopt in de tenen.

- Stap 1
Een steriel gaas op de wonde leggen
- Stap 2
Kleine stroken met watten tussen de duimteen leggen
- Stap 3
watten over de rest van de poot aanbrengen tot zover het verband nodig is
- Stap 4
Er een flex verband omheen leggen, beginnend met de tenen en dan omhoog werken (dit voorkomt de kans op stuwing)

STAARTVERBAND

Bij een staarverband is de moeilijkheid: hoe blijft die zitten bij een vrolijke, kwispelende hond? Daarvoor zijn enkele handige tips.

- Stap 1
Een steriel gaas op de wonde leggen en vastzetten met leukoplast
- Stap 2
Leukoplast bevestigen ruim boven de wonde, deze 2x rond de staart wikkelen en dan de rol omdraaien. Daarna de omgekeerde leukoplast naar beneden om de staart wikkelen. Dit zorgt er straks voor dat het verband op zijn plaats blijft
- Stap 3
Een hydrofiel verband aanleggen, indien er een hevige bloeding is deze vervangen door watten en een flex verband, om meer druk te kunnen uitoefenen.